

Tiivistelmä komission päätöksestä,**tehty 8 päivänä joulukuuta 2009,****EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan mukainen menettely****(Asia COMP/37.956 – Betonirauδοitteet, päätöksen tekeminen uudelleen)***(tiedoksiannettu numerolla K(2009) 9912 lopullinen)***(Ainoastaan italiankielinen teksti on todistusvoimainen)**

(2011/C 98/06)

Komissio teki 30 päivänä syyskuuta 2009 päätöksen (muutettu 8 päivänä joulukuuta 2009 tehdyllä päätöksellä) EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan rikkomisesta. Komissio julkaisee asianomaisten osapuolten nimet ja päätöksen olennaisen sisällön sekä määrättävät seuraamukset neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003⁽¹⁾ 30 artiklan säännösten mukaisesti. Se ottaa huomioon yritysten oikeutetut edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta. Päätöksen koko tekstin julkinen toisinto on saatavissa asiassa todistusvoimaisella kielellä ja komission työkielillä kilpailun pääosaston internet-sivuilla osoitteessa

<http://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/>

1. JOHDANTO

- (1) Tämä päätös on uudelleen tehty päätös 17 päivänä joulukuuta 2002 tehdystä päätöksestä⁽²⁾, jolla komissio ensimmäisen kerran katsoi Italiassa betoniteräksen tuotannon alalla toimineen kartellin sääntöjenvastaiseksi Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen, jäljempänä 'EHTY:n perustamissopimus', nojalla. Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumosi kyseisen päätöksen 25 päivänä lokakuuta 2007 sen vuoksi, ettei sen oikeusperustana voinut olla EHTY:n perustamissopimus, jonka voimassaolo oli jo päättynyt⁽³⁾, kun päätös tehtiin⁽⁴⁾.
- (2) Varsinaisen kilpailusääntöjen rikkomisen osalta tämä päätös perustuu näin ollen (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 ja 102 artiklassa vahvistettujen) kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003⁽⁵⁾ 7 artiklan 1 kohtaan ja 23 artiklan 2 kohtaan.
- (3) Päätös on osoitettu kahdeksalle italialaiselle yritykselle, jotka vastaavat seuraavien yhdentoista yrityksen toiminnasta: Alfa Acciai SpA, Feralpi Holding SpA, Ferriere Nord SpA, IRO Industrie Riunite Odolesi SpA, Leali SpA, selvitystilassa oleva Acciaierie e Ferriere Leali Luigi SpA, Lucchini SpA, selvitystilassa oleva S.P. SpA, Riva Fire SpA, Valsabbia Investimenti SpA ja Ferriera Valsabbia SpA Kartelli, johon ne osallistuivat, oli toiminnassa 6 päivästä joulukuuta 1989 4 päivään heinäkuuta 2000.

2. ASIAN KUVAUS**2.1 Menettely**

- (4) Betoniterästä tuottavien yritysten parissa tehtyihin tutkimuksiin perustuvien tietojen ja niille EHTY:n perustamis-

sopimuksen 47 artiklan nojalla lähetettyihin tietopyyntöihin saatujen vastausten perusteella komissio aloitti 26 päivänä maaliskuuta 2002 EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan mukaisen menettelyn ja antoi päätöksen kohteena oleville yrityksille EHTY:n perustamissopimuksen 36 artiklassa tarkoitetun väitetiedoksiannon.

- (5) Ferriere Nord SpA ja Leali SpA ottivat kartellia koskevien tutkimusten aikana yhteyttä komissioon sakkojen määräämättä jättämisestä tai lieventämisestä kartelleja koskevista asioissa 18 päivänä heinäkuuta 1996 annetussa komission tiedonannossa⁽⁶⁾, jäljempänä 'sakkojen lieventämistä koskeva tiedonanto', tarkoitetussa merkityksessä.
- (6) Väitetiedoksiannon kohteena olevat yritykset esittivät asiaa koskevat kirjalliset huomautuksensa ja – Lucchini SpA:ta lukuun ottamatta – pyysivät saada esittää ne suullisesti kuulemismenettelystä vastaavalle neuvonantajalle 13 päivänä kesäkuuta 2002 pidetyssä kuulemisessa.
- (7) Komissio lähetti 13 päivänä elokuuta 2002 samoille vastaanottajille lisäväitetiedoksiannon, jossa se selvitti suhtautumistaan menettelyn jatkamiseen EHTY:n perustamissopimuksen voimassaolon päättymisen jälkeen. Kuulemismenettelystä vastaava neuvonantaja järjesti lisäksi 30 päivänä syyskuuta 2002 toisen kuulemistilaisuuden, jossa olivat läsnä myös jäsenvaltioiden edustajat.

- (8) Menettelyn päätteeksi tehtiin 17 päivänä joulukuuta 2002 päätös, jonka yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin sittemmin kumosi 25 päivänä lokakuuta 2007, sen jälkeen kun päätöksen kohteena olleista yhdeksästä yrityksestä kahdeksan oli hakenut siihen muutosta. Sen sijaan yritysten yhteenliittymä Federacciai (Italian terästeollisuusyritysten liitto) ei hakenut päätökseen muutosta, minkä vuoksi siitä tuli sen osalta lainvoimainen.

⁽¹⁾ EYVL L 1, 4.1.2003, s. 1.

⁽²⁾ Päätös 2006/894/EY (EUVL L 353, 13.12.2006).

⁽³⁾ 23 päivänä heinäkuuta 2002.

⁽⁴⁾ 17 päivänä joulukuuta 2002.

⁽⁵⁾ Katso alaviite 1.

⁽⁶⁾ EYVL C 45, 19.2.2002, s. 3.

- (9) Joulukuun 17 päivänä 2002 tehdyn päätöksen kumoaminen johtui ainoastaan sen virheellisestä oikeusperustasta (oikeusperustan muodostivat EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 4 ja 5 kohta, joiden voimassaolo oli jo päättynyt, kun päätös tehtiin). Päätöksen kumoaminen ei kuitenkaan vaikuta sen tekemistä edeltäneen hallinnollisen menettelyn pätevyuteen. Tämän vuoksi komissio ilmoitti asianomaisille osapuolille 30 päivänä kesäkuuta 2008 aikovansa tehdä kumotun päätöksen uudelleen korjaamalla sen oikeusperustan. Kaikki osapuolet esittivät asiaa koskevia huomautuksia.
- (10) Kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevä neuvoa-antava komitea antoi päätösluonnoksesta myönteisen lausunnon 18 päivänä syyskuuta 2009. Komissio teki tämän päätöksen 30 päivänä syyskuuta 2009 (pääöstä muutettiin 8 päivänä joulukuuta 2009, jotta siinä voitiin ottaa huomioon kahdeksaan alaviitteeseen sisältyvät numeroviittaukset ja liite, jota alkuperäisessä päätöksessä ei ollut).

2.2 Yhteenvedo rikkomisesta

- (11) Edellä mainitut yritykset ovat osallistuneet EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 1 kohdan yhteen, monimutkaiseen ja jatkuvaan rikkomiseen, jonka tarkoituksena tai vaikutuksena on ollut tankoina tai rullina olevan betoniteräksen hintojen vahvistaminen ja joka on johtanut myös betoniteräksen tuotannon tai myynnin rajoittamiseen tai valvomiseen Italian markkinoilla.
- (12) Tarkemmin sanoen yritysten yhteenliittymä Federacciai ja muut sen kanssa yhteistyössä toimineet yritykset päättivät soveltaa ainakin vuoden 1989 lopusta alkaen yhtenäisiä, halkaisijan mukaan vahvistettuja kokolisähintoja betoniteräksen myynnissä Italiassa. Huhtikuusta 1992 alkaen yritykset ulottivat Federacciain tuella vastaavan päätöksen ja toimet koskemaan myös betoniteräksen perushinnan vahvistamista Italiassa. Samasta ajankohdasta syyskuuhun 1995 saakka kartelli koski myös maksuehtojen vahvistamista.
- (13) Ainakin vuoden 1994 lopusta alkaen Federacciai uudisti liiketoimiaan järjestelmällisemmin sekä betoniteräksen hintojen että määrien, tuotteiden ja myynnin osalta.
- (14) Vuodesta 1995 alkaen kartelliin osallistuneet yritykset alkoivat sopia tuotannon tai myynnin vähentämisestä tai valvomisesta supistaakseen markkinoille saatettavan betoniteräksen määrää. Jotkut tuottajat ottivat käyttöön keskinäisen järjestelmän, jonka avulla kunkin yrityksen tuottamia ja myymiä määriä voitiin valvoa täsmällisemmin ja järjestelmällisemmin.
- (15) Komissiolla ei ole käytettävissään riittävästi tietoja sen osoittamiseksi, että kilpailusääntöjä rikottiin 4 päivän heinäkuuta 2000 jälkeen. On täsmennettävä, että kaikki yritykset eivät välttämättä ole osallistuneet kaikkeen tässä päätöksessä kuvattuun toimintaan, ja eräät niistä ovat osallistuneet siihen lyhyemmän aikaa.

2.3 Vastuun jakaminen ja rikkomisen kesto

- (16) Rikkomiseen osallistunut Alfa Acciai SpA -yritys on vastuussa oman toimintansa lisäksi Acciaieria Megara SpA:sta (vuodesta 1996 alkaen), Alfa Acciai S.r.L:stä (ennen vuotta 1996) ja Acciaierie di Sicilia SpA:sta. Alfa Acciai SpA osallistui kartelliin 6 päivästä joulukuuta 1989 4 päivään heinäkuuta 2000. Alfa ei kuitenkaan osallistunut 13 päivän kesäkuuta 1995 ja 12 päivän helmikuuta 1996 välisenä aikana kartelliin siihen osaan, joka koski tuotannon tai myynnin rajoittamista tai valvomista.
- (17) Feralpi Siderurgica SpA on Feralpi Siderurgica SpA:n toiminnan laillinen jatkaja; kyseinen vuoden 2002 kumotun päätöksen kohteena ollut yritys oli vastuussa oman toimintansa lisäksi myös Feralpi Siderurgica S.r.L:stä ja tämän edeltäjästä Feralpi Siderurgica SpA:sta. Yritys oli mukana kartellissa 6 päivästä joulukuuta 1989 27 päivään kesäkuuta 2000.
- (18) Yritykset Leali SpA ja selvitystilassa oleva Acciaierie e Ferriere Leali Luigi SpA ovat vastuussa oman toimintansa lisäksi Acciaierie e Ferriere Leali Luigi SpA:sta (marraskuuhun 1998 asti), jonka seuraaja niistä tuli. Kyseisen ajankohdan jälkeen vastuussa on ollut ainoastaan Leali SpA yritys oli mukana kartellissa 6 päivästä joulukuuta 1989 27 päivään kesäkuuta 2000.
- (19) Yrityksillä Lucchini SpA ja selvitystilassa oleva S.P. SpA tarkoitetaan yritystä, joka on vastuussa Lucchini SpA:n ja Siderpotenza SpA:n, jäljempänä 'selvitystilassa oleva S.P. SpA', toiminnan lisäksi yhteisyrityksestä Siderpotenza SpA (vuoteen 1991 saakka) ja Lucchini Siderurgica SpA:sta (vuoden 1997 loppuun saakka). Yritys oli mukana kartellissa 6 päivästä joulukuuta 1989 27 päivään kesäkuuta 2000. Yritys ei kuitenkaan osallistunut 9 päivän kesäkuuta 1998 ja 30 päivän marraskuuta 1998 välisenä aikana kartelliin siihen osaan, joka koski tuotannon tai myynnin rajoittamista tai valvomista.
- (20) Yritys Riva Fire SpA tarkoittaa yrityksen Riva SpA toiminnan laillista jatkajaa; kyseinen vuoden 2002 kumotun päätöksen kohteena ollut yritys oli vastuussa oman toimintansa lisäksi myös Fire Finanziaria SpA:n, Riva Prodotti Siderurgici SpA:n, Acciaierie e Ferriere di Galtarossa SpA:n ja Acciaierie del Tanaro SpA:n toiminnasta. Yritys oli mukana kartellissa 6 päivästä joulukuuta 1989 27 päivään kesäkuuta 2000. Yritys ei kuitenkaan osallistunut 1 päivän toukokuuta 1998 ja 30 päivän marraskuuta 1998 välisenä aikana kartelliin siihen osaan, joka koski tuotannon tai myynnin rajoittamista tai valvomista.
- (21) Yritykset Valsabbia Investimenti SpA ja Ferriera Valsabbia SpA ovat vastuussa oman toimintansa lisäksi myös edeltäjänsä Ferriera Valsabbia SpA:n (vuoteen 2000 saakka) ja

tätä edeltäneen Ferriera Valsabbia SpA:n toiminnasta (vuoteen 1990 saakka). Yritys osallistui kartelliin 6 päivästä joulukuuta 1989 27 päivään kesäkuuta 2000.

- (22) Yritykset Ferriere Nord SpA ja IRO Industrie Riunite Odolesi SpA ovat puolestaan samoja yrityksiä ja samoja oikeushenkilöitä ja niillä on sama toiminimi kuin yrityksillä, jotka aloittivat toiminnan, joka tämän päätöksen mukaan merkitsee EU:n kilpailuoikeuden rikkomista ja johon ne komission mukaan ovat syyllistyneet. Ferriere Nord SpA osallistui kartelliin 1 päivästä huhtikuuta 1993 4 päivään heinäkuuta 2000. Ferriere Nord ei kuitenkaan osallistunut 13 päivän kesäkuuta 1995 ja 27 päivän syyskuuta 1998 välisenä aikana kartelliin siihen osaan, joka koski tuotannon tai myynnin rajoittamista tai valvomista. IRO Industrie Riunite Odolesi SpA osallistui kartelliin 6 päivästä joulukuuta 1989 27 päivään kesäkuuta 2000.

2.4 Sakot

- (23) Sakon määrä on vahvistettu sakkojen laskemisesta vuonna 1998 annettujen suuntaviivojen perusteella. Koska kyseessä on uudelleen tehty päätös, sakkojen määrä on pientä poikkeusta lukuun ottamatta käytännössä sama kuin vuoden 2002 kumotussa päätöksessä vahvistettu määrä, koska kyseessä on sama rikkominen.

2.4.1 Perusmäärä

- (24) Kilpailusääntöjen rikkominen on ollut yhtenäistä, monimutkaista ja jatkuvaa, ja sen tarkoituksena on ollut hintojen vahvistaminen sekä tuotannon tai myynnin rajoittaminen tai valvominen tankoina tai rullina olevan betoniteräksen markkinoilla Italiassa, mikä merkitsee EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 1 kohdan hyvin vakavaa rikkomista. Kartelli koski koko Italian tasavallan aluetta. Komissio katsoo näin ollen, että kartelliin osallistuneet yritykset syyllistyivät hyvin vakavaan rikkomiseen. Se, että kartellin vaikutukset rajoittuivat ainoastaan Italian markkinoihin, ei alenna rikkomisen vakavuusastetta hyvin vakavasta vakavaan, koska on otettava huomioon myös Italian tuotannon määrä.
- (25) Vaikka kyseessä oli hyvin vakava rikkominen, komissio otti sakon perusmäärää määrittäessään huomioon tapauksen erityispiirteet. Tapaus koskee kansallisia markkinoita, joihin sovellettiin rikkomisen ajankohtana EHTY:n perustamissopimuksen erityismääräyksiä ja joilla tämän päätöksen kohteena olevilla yrityksillä oli ensimmäisellä rikkomiskaudella vähäinen markkinaosuus.

2.4.1.1 Erilainen kohtelu

- (26) Hyvin vakavien rikkomisten yhteydessä on mahdollista selvittää sakkoasteikkoa, jonka ansiosta rikkomiseen syyllistyneitä yrityksiä voidaan kohdella eri tavoin ja ottaa tällä

tavoin huomioon niiden todellinen taloudellinen kyky aiheuttaa merkittävää vahinkoa kilpailulle, jotta sakko voidaan määrittää riittävän varoittavalle tasolle.

- (27) Kuten vuoden 2002 kumotussa päätöksessä jo todettiin, komissio katsoo, että tämän päätöksen kohteena olevien yritysten markkinaosuudet viimeisenä kokonaisena kalenterivuonna, jolloin rikkomista tapahtui (1999), eivät ole edustavia suhteessa niiden todelliseen läsnäoloon asianomaisilla markkinoilla vertailuajanjaksolla. Vuosina 1990–1999 nämä markkinaosuudet käytännössä kolminkertaistuivat. Tämän vuoksi ajanjakson 1990–1999 keskimääräisten markkinaosuuksien perusteella voidaan markkinaläsnäolon perusteella yksilöidä kolme yritysryhmää alenevassa järjestyksessä.

- (28) Rivan ja Lucchini/Siderpotenzan osalta asianomaisten markkinoiden suhteellisen tärkeyden perusteella laskettua sakon perusmäärää olisi korotettava, jotta voidaan ottaa huomioon kyseisten yritysten koko ja kokonaisvarat. Kyseisten yritysten EHTY-tuotteista koostuva liikevaihto on selvästi suurempi kuin muiden tarkasteltavina olevien yritysten. Lisäksi on syytä muistaa, että kuten asiakirjoista käy ilmi, kyseisten yritysten huippujohto oli usein suoraan mukana rikkomisessa. Tämän vuoksi riittävän varoittavan vaikutuksen saamiseksi näiden kahden yrityksen sakon perusmäärää olisi korotettava. Kumotussa päätöksessä komissio oli korottanut Lucchini/Siderpotenzan sakon perusmäärää 225 prosentilla, koska sen EHTY-tuotteista saama liikevaihto on noin kolminkertainen muiden yritysten suurimpaan liikevaihtoon verrattuna. Rivan osalta sakon perusmäärää korotettiin 375 prosentilla, koska sen EHTY-tuotteista saama kokonaisliikevaihto on noin kolme kertaa suurempi kuin Lucchini/Siderpotenzan. Lucchini/Siderpotenzan kerroin alennetaan tässä päätöksessä 200 prosenttiin, koska Lucchini/Siderpotenzan liikevaihdon suhde muista yrityksistä suurimman liikevaihtoon muuttui vuonna 2008 (vuonna 2001 suhde oli 1:3, mutta vuonna 2008 lähes 1:2). Muuttaessaan kertoimia komissio on ottanut huomioon myös inflaation vaikutuksen ja yritysten liikevaihdon kasvun.

2.4.1.2 Kesto

- (29) Rikkominen kesti yli kymmenen vuotta ja kuusi kuukautta kaikkien yritysten osalta lukuun ottamatta Ferriere Nord SpA:ta, jonka osalta se kesti yli seitsemän vuotta. Tämän vuoksi sakon perusmäärää korotetaan 105 prosenttia kaikkien yritysten osalta lukuun ottamatta Ferriere Nordia, jonka osalta sitä korotetaan 70 prosenttia.

2.4.2 Raskauttavat olosuhteet

- (30) Tässä tapauksessa komissio on havainnut ainoastaan yhden raskauttavan seikan Ferriere Nord SpA:n osalta, joka on rikkonut perustamissopimusta aiemminkin. Sille osoitettiin 2 päivänä elokuuta 1989 tehty komission päätös sen osallistumisesta kartelliin, joka koski hintojen vahvistamista ja myynnin rajoittamista sähköhitsattujen verkkojen alalla (7).

(7) EYVL L 260, 6.9.1989, s. 1.

(31) Tämän vuoksi komissio katsoo, että Ferriere Nord SpA:n osalta perusmäärää on korotettava 50 prosentilla.

2.4.3 Lieventävät olosuhteet

(32) Komissio ei havainnut lieventäviä olosuhteita.

2.4.4 Sakkojen määräämättä jättämisestä tai lieventämisestä vuonna 1996 annetun tiedonannon soveltaminen

(33) Komissio myöntää, että Ferriere Nord on toimittanut sille hyödyllisiä tietoja, joiden ansiosta se on ymmärtänyt kar-

tellin toimintaa paremmin. Komissio katsoo, että tämä täyttää tiedonannon D kohdan ensimmäisen alakohdan vaatimuksen, jonka mukaan sakon määrää voidaan vähentää silloin, kun yritys ennen väitetiedoksiannon lähettämistä esittää komissiolle tietoja, asiakirjoja tai muuta näyttöä, jotka osaltaan vahvistavat rikkomisen. Komissio katsoo, että on perusteltua myöntää Ferriere Nord SpA:lle sakosta 20 prosentin vähennys.

(34) Leali SpA:n tarjoama yhteistyö sen sijaan ei täytä sakkojen lieventämistä koskevan tiedonannon D kohdassa asetettuja vaatimuksia.

3. PÄÄTÖKSELLÄ MÄÄRÄTYT SAKOT

Alfa Acciai SpA	7,175 miljoonaa EUR
Feralpi Holding SpA (ex Feralpi Siderurgica SpA)	10,25 miljoonaa EUR
Ferriere Nord SpA	3,57 miljoonaa EUR
IRO Industrie Riunite Odolesi SpA	3,58 miljoonaa EUR
Leali SpA ja selvitystilassa oleva Acciaierie e Ferriere Leali Luigi SpA, yhteisvastuullisesti	6,093 miljoonaa EUR
Leali SpA	1,082 miljoonaa EUR
Lucchini SpA ja selvitystilassa oleva S.P. SpA (ex Siderpotenza SpA), yhteisvastuullisesti	14,35 miljoonaa EUR
Riva Fire SpA (ex Riva Acciaio SpA)	26,9 miljoonaa EUR
Valsabbia Investimenti SpA ja Ferriera Valsabbia SpA, yhteisvastuullisesti	10,25 miljoonaa EUR